

Vzdělávací koncepce DLK Letokruhy

Vzdělávací koncepce vychází ze školního vzdělávacího programu dlk, se kterou dlk úzce spolupracuje a je určen nejen pro průvodce, ale také pro rodiče, děti, ostatní zaměstnance, kteří se podílejí na tvorbě a chodu dlk.

Pedagogická koncepce Lesní mateřské dlk Sofisa vychází z **přírodní pedagogiky** hojně rozšířené v Německu a je zaměřená na **vytváření návyků zdravého životního stylu a udržitelného života**. Základní metodou vzdělávání je **zážitkové učení**, jež propaguje zejména Prázdninová škola Lipnice z.s. a Maria Montessori. Čerpáme inspiraci z vlastních zkušeností, alternativních pedagogických směrů a environmentální výchovy. Pedagogická koncepce zahrnuje také tzv. **“skrytý vzdělávací program”** neboli to, co se žáci učí ze způsobu, jakým se s nimi jedná, a z chování, které se od nich očekává. Naším cílem je pomoci dětem vyrůst ve zdravé a zodpovědné osobnosti, které dokáží spolupracovat s ostatními a rozvíjet přitom své znalosti a dovednosti. Koncepce byla vypracována v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.

Obsah:

<u>1. Identifikační údaje</u>	3
<u>2. Obecná charakteristika zařízení</u>	4
<u>3. Podmínky vzdělávání</u>	4
<u>3.1. Věcné podmínky</u>	4
<u>3.2. Psychosociální podmínky</u>	4
<u>3.3. Velikost skupiny</u>	5
<u>3.4. Komunitní způsob fungování</u>	5
<u>3.5. Životospráva</u>	6
<u>4. Management dlk Sofisa</u>	7
<u>4.1. Organizace řízení</u>	7
<u>4.2. Personální a pedagogické zajištění</u>	8
<u>4.3. Spoluúčast rodičů</u>	8
<u>5. Organizace vzdělávání</u>	9
<u>5.1. Přihlašování dětí</u>	9
<u>5.2. Specifika organizace a formy práce v dlk Sofisa</u>	9
<u>6. Metoda vzdělávání a výchovy</u>	10
<u>6.1. Vize a směřování dlk Sofisa</u>	10
<u>6.2. Hodnotová východiska práce průvodců</u>	11
<u>6.3. Základní principy</u>	12
<u>6.4. Metoda vzdělávání</u>	16
<u>6.5. Vzdělávací a výchovný rytmus</u>	18
<u>6.5.2. Měsíční rytmus</u>	22
<u>6.5.3. Denní rytmus</u>	25
<u>6.6. Vzdělávání nadaných dětí</u>	25
<u>7. Evaluace</u>	26
<u>7.1. Evaluace a rozvoj dětí</u>	26
<u>7.2. Evaluace a rozvoj průvodců</u>	27
<u>7.3. Evaluace a rozvoj na úrovni dlk</u>	28

1. Identifikační údaje

- **Název:** Dlk Sofisa Sofisa, školská právnická osoba
- **Umístění:** Olomouc – Řepčín
- **GPS souřadnice:** 49°6152653N, 17°2370661E
- **Právní forma:** školská právnická osoba
- **IČO:** 06394761
- **Zřizovatel:** Sofisa, z.s. (zapsaný spolek)
- **Sídlo zřizovatele** Jablonského 51E, Černovír, 77900, Olomouc
- **IČO zřizovatele:** 06394761
- **Statutární zástupce:** Mgr. Lucie Krejčíková, B.A
- **Kontakt:** 606 637657
- **E-mail:** sofisa@sofisa.cz
- **Webové stránky:** www.sofisa.cz
- **Zpracovala:** Mgr. Lucie Krejčíková
- **Platnost dokumentu od:** 1. 9. 2018

2. Obecná charakteristika zařízení

Dlk Sofisa vznikla 1. 9. 2018 a nachází se v Olomouci, v městské části Řepčín. Vzdělávací program a většina denních činností probíhá venku, ve volné přírodě a na pronajatém soukromém pozemku. Dlk Sofisa provozuje svoji činnost dle ekologického principu 5R– reuse, recycle, reduce, repair, rot a tyto principy jsou zobrazeny i v pedagogické činnosti. Úzce spolupracujeme s rodiči a přáteli dlk. Pozemek se nachází na kraji Olomouce, přesto je snadno dostupný MHD a autem. Rodiče mají k dispozici z centra Olomouce tři různé cesty (Hejčín, Černovír, Chomoutov), kam lze dojet autem a zbytek cesty 300m - 1km absolvovat pěšky.

Kapacita dlk Sofisa je 16 dětí ve věku přibližně 3 - 6 let a provoz probíhá v čase 7:30 - 16:00.

Úklid a výdej stravy mají v kompetenci všichni oprávnění zaměstnanci.

Úzce spolupracujeme s rodiči dětí a s jinými školami a institucemi.

3. Podmínky vzdělávání

3.1. Věcné a materiální podmínky

Zázemí disponuje oplocenou zahradou a jurtou, na kterou je připojená terasa a hygienické zázemí. K dispozi mají děti venkovní dřevěnou kuchyňku, domeček a stromy. Uvnitř mají děti vybavení na odpočinek, činnosti u stolu a stravování. V zimním režimu používáme k vytápění tepelné čerpadlo.

3.2. Psychosociální podmínky

Snažíme se dětem vytvářet prostředí plné bezpečí, přijetí, srozumitelné komunikace a lásky. Vše, co ve vztahu k dětem průvodce dělá, vychází z respektu k jeho osobnosti a jeho potřebám, rodinnému zázemí i fázi vývoje, ve které se dítě nachází. Děti i dospělí se cítí v prostředí mateřské dlk dobře, spokojeně, jistě a bezpečně.

Mezi hlavní pravidla fungování ve společenství dlk patří vzájemné naslouchání, respekt k místu a věcem, slušné chování, mezi které řadíme základní společenské formulace pozdravu, prosby, poděkování, ocenění, slušné vyjadřování a minimální toleranci k psychické a fyzické agresi.

Děti jsou v rámci výchovně vzdělávacího procesu a vnitřní pohody ušetřeny kontaktu s tabletem, počítačem a televizí.

Adaptace dětí probíhá podle individuálních potřeb každého dítěte. V rámci adaptace je umožněn vstup do dlk i rodičům dětí, které mohou první měsíc podle potřeby trávit se svými dětmi větší či menší časový úsek dne při vzdělávacím programu. Průběh adaptace je vždy pečlivě s rodiči dítěte konzultován pedagogy. Téma adaptace je s rodiči komunikováno na schůzkách rodičů v červnu předchozího školního roku a v průběhu adaptačního období.

3.3. Velikost skupiny

Jedná se o jednu věkově smíšenou třídu 15 dětí ve věku 2,5 - 3 roky. Nízký počet dětí umožňuje 2 průvodcům individuální přístup k dětem a uplatňování respektujícího přístupu k potřebám a rozvoji talentů. Děti si postupně osvojují vytvořená pravidla společného fungování. Pravidla se vztahují na pobyt v okolní přírodě, na pozemku i v zázemí. Pravidla vytvářejí rámec bezpečnosti. Malá skupina přináší tyto výhody:

- širší možnosti uplatnění respektujícího přístupu
- možnost utváření pravidel a programu společně s dětmi dle vzájemné domluvy
- uplatnění individuálního přístupu (zážitkový program dle aktuálních potřeb dětí a úrovně jejich rozvoje, využívání techniky review a osobní zpětné vazby)
- rozvoj komunikačních dovedností, kritického myšlení, sebereflexe
- cílená práce se skupinovou dynamikou a vzájemnými vztahy ve skupině
- podpora asertivních projevů chování a nastavování hranic při nevhodném sebe projevování
- přirozené fixování morálních zásad a způsobů chování ve skupině
- organizačně přijatelná náročnost pro výpravy do okolí

3.4. Komunitní způsob fungování

Komunitní způsob fungování dlk umožňuje propojit rodiče se školkou a zároveň propojit i jednotlivé rodiny. Děti se mohou učit ze širší palety vzorů, protože rodiče se účastní společných akcí, podílejí se svojí prací a účastí na budování a utváření celkové atmosféry dlk. Děti mají možnost

poznat své rodiče i v jiných situacích a rolích než bývá za běžného denního fungování běžné. Rodiče mají možnost se přiblížit svým dětem a vidět je v interakci s jinými dětmi a v prostředí, které je pro děti „domácí“. Každý tak může obohatit společenství, ve kterém má své místo.

3.5. Životospráva

1)Pobyt v přírodním prostředí

Specifikem lesních mateřských školek je intenzivní pobyt dětí v přírodě, jenž vytváří rámec zdravého životního stylu. Děti mají denně dostatek pobytu venku, 3-6 hodin a dostatek nejpřirozenějších a nejzdravějších pohybů jako je chůze a lezení po stromech. Obě pohybové aktivity zvyšují jejich fyzickou zdatnost, koordinaci a mají pozitivní vliv na vytvoření návyku přirozené chůze. Jsou v kontaktu s přírodou a přírodními materiály, které podporují rozvoj fantazie, hrubé a jemné motoriky. Proměnlivost přírody a počasí přirozeně zvyšuje jejich odolnost, imunitu a rozšiřuje zónu komfortu. Čerstvý vzduch a sluneční paprsky mají blahodárný vliv na tělesné procesy. Volný pohyb je učí posouvat hranice svých pohybových schopností a strachu, odhadovat své schopnosti a rizika, která z činnosti vychází a podporuje rozvoj samostatnosti.

2)Stravování

Školní stravování je zajišťováno externím dodavatelem na základě smlouvy o školním stravování, které splňuje požadavky orgánu na ochranu veřejného zdraví a spotřební koš. Důraz je kladen na dodržování zásad zdravého životního stylu, tj. pestré a vyvážené jídlo, použití lokálních surovin a dodržování principu udržitelnosti. Využíváme výjimky stanovené vyhláškou č. 107/2005 Sb. O organizaci školního stravování, § 2 odst.9, která umožňuje výdej mimo provozovnu.

Stravování zajištěné rodičem se opírá o vyhlášku č. 14/2005 Sb. O předškolním vzdělávání, § 4 odst. 1 "Při přijetí dítěte do mateřské dlk stanoví Koordinátor mateřské dlk po dohodě se zákonným zástupcem dítěte způsob a rozsah stravování dítěte. Rozsah se stanoví tak, aby se dítě, je-li v době podávání jídla přítomno v mateřské škole, stravovalo vždy." Vycházíme rodičům vstříc a v případě žádosti o individuálně zajištěné stravování domlouváme rozsah a způsob stravování.

Součástí vzdělávacího programu Letokruhy může být v rámci pedagogického procesu i společná příprava jídel.

3) Pitný režim

Rodiče jsou povinni předat dítě do dlk řádně napité. Na dodržování pitného režimu dohlíží průvodci. V zázemí dlk je dětem volně k dispozici pitná voda v termovárnici. V chladných měsících teplý čaj. Každé dítě má svou láhev na pití, kterou si nosí v batůžku a ze které pije. Rodiče zodpovídají za řádnou sanitaci lahvičky na pití.

4) Odpočinek

Odpočinek dětí probíhá po obědě v době 12:30 - 14:00. Děti si nachystají matraci a přikrývkou/spacák a zklidní se prostřednictvím čtené či mluvené pohádky nebo hudby, listováním v knížkách. Pro děti, které neusnou, jsou nachystané klidové aktivity či volná hra na zahradě.

4. Management dlk Sofisa

4.1. Organizace řízení

1) Vnitřní organizace řízení (mezi zaměstnanci)

Pro bezpečné a bezproblémové fungování a zdravý pobyt dětí je sepsán provozní řád splňující podmínky orgánu ochrany veřejného zdraví. Součástí jsou též skupinová pravidla, se kterými jsou seznámeni všichni, kdo se provozu účastní. Jedná se o pravidla fungování skupiny, pravidla pro zázemí a pravidla výpravy. Řády jsou k dispozici na webových stránkách dlk Sofisa. Pro děti jsou pravidla zaznamenána vizuálně.

Průvodce - průvodce: Základním principem vnitřních procesů je uplatňování cílené zpětné vazby na denní bázi, aby nedocházelo ke zbytečným konfliktům či pnutí mezi průvodci. Průvodci jsou též povinni se pravidelně scházet a domlouvat společně na program a dbát na to, aby jejich spolupráce vedla k nejlepším možným výsledkům z hlediska přímé pedagogické činnosti. Všichni používají osobní kontakt, elektronické nástroje (email, sdílené dokumenty, dlkn skupinu, telefon) a nástěnku v zázemí dlk.

Koordinátor – průvodci: Koordinátor se celoročně věnuje průvodcům skrze rozvojové rozhovory

– na začátku roku, uprostřed roku a na konci roku. Na konci roku probíhají i hodnotící rozhovory s průvodci. Během roku je Koordinátor průvodcům k dispozici pro individuální konzultace.

Koordinátor – zřizovatel: Koordinátor je v pravidelném kontaktu se zřizovatelem skrze Radu školské právnické osoby.

2)Vnější organizace řízení (PR)

Komunikace probíhá zejména s rodiči, rodinným příslušníky a přáteli dlk. Rodiče jsou před začátkem roku informováni o principech a průběhu vzdělávání v dlk, jaké jsou požadavky na vybavení dětí a seznámeni se školním a provozním řádem. Během roku probíhají pravidelné schůzky s rodiči a pedagogy nebo mimořádné individuální schůzky s rodičem. Průvodci každý den sdělují základní informace o dítěti při jeho předání. Na závěr roku probíhá hodnocení a uzavření celého průběhu roku po organizační stránce včetně individuální evaluace rozvoje jejich dětí a úspěchů. Základní nástroje pro komunikaci, kromě osobních setkání na společných akcích a třídních schůzkách jsou tyto:

- Elektronická pošta
- Webové stránky a FB stránka dlk

4.2. Personální a pedagogické zajištění

Provoz dlk Sofisa zajišťují zaměstnanci, spolupracovníci a zřizovatel. Mezi zaměstnance patří 1 koordinátorka a 4 průvodci (minimálně 2 pedagogičtí pracovníci). Zaměstnanci dlk Sofisa splňují zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Předpokladem pro působení v dlk Sofisa je dobrá fyzická kondice a souznění se základní filozofií zakladatele dlk Sofisa, z.s. vyjádřené mottem: „na dosah moudrosti, zdraví a přírodě.“. Všichni zaměstnanci jsou proškolení v oblasti poskytování první pomoci. V rámci DVPP budou proškolení v oblasti zážitkové pedagogiky, konceptu Respektovat a být respektován a Montessori pedagogice. Mají základní znalost anglického jazyka a jsou ochotní se dále vzdělávat tak, aby mohli připravovat děti na život v době současné a blízké budoucnosti z ní vyplývající. Mají kladný vztah k přírodě a aktivnímu pohybu a aktivitám v ní.

4.3. Spoluúčast rodičů

dlk Sofisa ve svém vzdělávacím a výchovném programu počítá s účastí rodičů a snažíme se s nimi udržovat blízký vztah. Svépomoc při udržování zázemí a jeho dalšího rozvoje vnímáme jako jeden z důležitých faktorů udržitelného rozvoje dlk Sofisa a spadá do principů 5R. Vytvoření rodičovské komunity a podpora vzájemných vztahů mezi rodiči, pedagogy a dětmi umožňuje předcházet konfliktům a umožňuje snazší řešení složitých situací. Dětem nabízí možnost zažít to, co obnáší občanská angažovanost na komunitní úrovni a jak probíhá. Efektivní vzájemná komunikace mezi pedagogy, rodiči a dětmi je základem pro porozumění specifickým vývojovým požadavkům dítěte. Společné zážitky a radost z úspěchu či dokončených projektů propojuje svět rodičů se školkovým světem dětí.

Rodiče se účastní a podílejí na chodu dlk Sofisa díky:

- pravidelným schůzkám s rodiči
- přípravou a účastí na slavnostech
- společné péči o zázemí dlk
- mimoškolním aktivitám
- komunikaci průvodců s rodiči
- nabídce mimoškolních aktivit ze strany rodičů

Aktivita rodičů je vítána a podporována. Odpolední kroužky a mimoškolní aktivity jsou vždy projednávány s Koordinátorem dlk, přesto že se jedná o nabídku, která není součástí schváleného vzdělávacího programu.

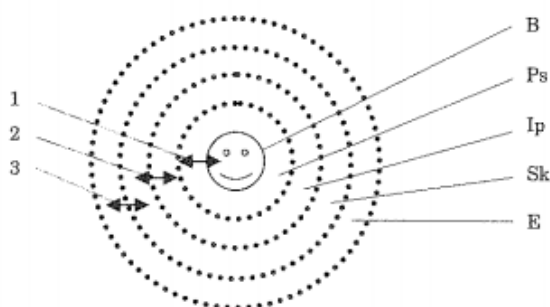
5.1. Přihlašování dětí

Rodiče mohou své děti přihlašovat celoročně odevzdáním řádně vyplněné přihlášky k předškolnímu vzdělávání, potvrzení lékaře dítěte o adekvátním zdravotním stavu, očkování dle očkovacího kalendáře ČR a osobního setkání rodiče, dítěte a předsedkyně zřizovatele nebo účastí rodičů s dítětem na zápisném řízení.

Řádný zápis k předškolnímu vzdělávání dlk plánuje na květen 2018 dle pokynů z dlkMT. Maximální kapacita třídy je 15 dětí ve věku 2,5 -7 let. Přednost před nově přihlášenými dětmi mají sourozenci již přijatých dětí. Přijetí Oznámení o přijetí probíhá veřejně vystavením seznamu přijatých dětí na webových a FB stránkách dlk. Jména dětí jsou nahrazena číselným kódem. Kritéria přijetí jsou

zveřejňována současně s vyhlášením zápisu dětí do předškolního vzdělávání na webových a FB stránkách.

6. Organizace a formy práce

1. Individuální zdraví, 2. komunitní a institucionální zdraví, 3. globální zdraví
 B – biologická interakční úroveň, Ps – psychologická interakční úroveň,
 Ip – interpersonální interakční úroveň, Sk – sociokulturní interakční úroveň,
 E – environmentální interakční úroveň

1. Zóna biologicko-psychologická (na nákresu nejbližší středu) zakládá zdraví jedince v tom smyslu, že podporuje jeho **identitu**. Rozvíjí svébytnou, intelektuálně a emočně vyrovnanou osobnost se zdravou sebedůvěrou, která se identifikuje sama se sebou. Položit základy zdravé osobnosti ještě nestačí k udržení jejího zdraví. Je potřeba ji vybavit nástroji – návyky **zdravého životního stylu**, které pomohou zdraví pěstovat a zachovat – **individuální úroveň**.
2. Zóna interpersonálně-sociokulturní představuje rozšiřující úroveň vztahů jedince k lidem, s nimiž se učí zdravě žít, komunikovat, spolupracovat a přijímat odpovědnost ve **společenstvích**, v nichž žije (rodina, MŠ, obec, země...) – **komunitní a institucionální úroveň**.
3. Zóna sociokulturně-environmentální patří k nejsložitějším z hlediska vyvíjejících se vztahů. Týká se zdraví prostředí, v němž člověk žije a jež ovlivňuje svým chováním, které by proto mělo

in Havlínová, 2008, str. 179

Forma práce se maximálně přizpůsobuje vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí a dbá na to, aby při vzdělávání dětí bylo toto v plné míře respektováno. Vytváříme vstřícné prostředí bohaté na různé podněty. Dítě se v něm cítí jistě a bezpečně. Umožňuje mu prožívat radost a spokojenost a projevovat se přirozeně dětským způsobem daného věku. Vzdělávání se zaměřuje na individuální potřeby a možnosti dětí.

Malý počet dětí ve skupině a 2 průvodci umožňují vést pedagogickou diagnostiku, která vychází z pozorování, ze znalostí aktuálního stavu vývoje dítěte, z jeho současné životní a sociální situace a sledování vývojových a vzdělávacích pokroků. Tato diagnostika umožňuje vytvářet vhodnou obsahovou nabídku vzdělávání a volit vhodné formy činnosti pro všechny děti v jedné třídě bez ohledu na jejich věk a rozdílné schopnosti a předpoklady. Volíme takové činnosti, které podporují zvědavost a potřebu objevovat. Nabízené aktivity se střídají s prostorem pro volnou

dětskou hru. Během všech činností probíhá spontánní sociální učení založené na principu nápodoby. průvodci nabízejí takové vzory chování a postojů, které jsou pro přejímání vhodné.

Didaktický styl je založen na principu vzdělávací nabídky a aktivní účasti dítěte – pedagog je dítěti průvodcem za poznáním. Iniciuje vhodné činnosti, ohraničuje prostor a vytváří pro dítě příležitost pro poznání a přemýšlení. průvodci uplatňují integrovaný přístup, který vychází ze života dítěte a nabízí vzdělávání v přirozených souvislostech.

6.6. Vzdělávání a výchova dětí ve věku dvou až tří let

Z hlediska výchovy a vzdělávání **jsou** cíle vzdělávání dětí do tří let věku a dětí od tří let do počátku školní docházky jsou velmi podobné. Vzdělávání a výchovu je však třeba uzpůsobit při přípravě i realizaci.

„Předškolní vzdělávání se **maximálně přizpůsobuje vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí této věkové skupiny** a dbá, aby tato vývojová specifika byla při vzdělávání dětí v plné míře respektována.“

Průvodci vědí, že dvouleté děti:

1. ...si neumí hru vyhledat samo, potřebuje dostatek podnětů.
2. ...některé činnosti, které se realizují u starších dětí skupinově, se u dětí mladších tří let musejí realizovat individuálně či v malých skupinkách.
3. ...mají velmi nízkou koncentraci pozornosti, udrží ji pouze krátkou dobu.
4.se nevracejí k předchozí hře.
5.potřebují pohodu a jistotu blízkého kontaktu, velmi zle snáší jakékoli změny

Vzdělávání a výchova nadaných dětí

V souladu s RVPdIkSofisa pomáhá *zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení*.¹, čímž je patřičně zdůrazněna podpora tvořivosti dítěte, neboť právě tvořivost je v souvislosti s rozvojem talentu či mimořádného nadání

¹ Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha : VÚP, 2004, s. 7. ISBN 80-87000-00-5.

významná. V RVP PV je dále uvedeno, že „za všech okolností budou maximálně podporovány individuální rozvojové možnosti dětí a umožňováno tak každému dítěti dospět v době, kdy opouští mateřskou školu k optimální úrovni osobního rozvoje a učení, resp. k takové úrovni, která je pro ně individuálně dosažitelná.“²

Přesto, že metody a formy práce s nadanými dětmi mohou být v mnohém specifické, současný didaktický styl, formy i metody práce uplatňované v pedagogické koncepci Letokroužky jsou pro vzdělávání dětí mimořádně nadaných jsou v souladu s tím, že *didaktický styl vzdělávání dětí v mateřské škole by měl být založen na principu vzdělávací nabídky, na individuální volbě a aktivní účasti dítěte. Pedagog má být průvodcem dítěte na jeho cestě za poznáním, probouzet v něm aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat.*“³

Pro práci s mimořádně nadanými dětmi je důležité sledovat a hodnotit, jak pedagog přistupuje k individualizaci. V dlk Sofisa pedagog sleduje, jak vzdělávání a výchova postupuje, vyhodnocuje, co se daří či nedaří a zvažuje další možnosti. K tomu mu pomáhá osobní portfolio každého dítěte, které je důležitým zdrojem informací zejména o mimořádně nadaných dětech. Kromě důležitých dat a dětských prací, též portfolio obsahuje údaje o tom, jak se dítě v prostředí mateřské dlk rozvíjí a jak pokračuje jeho vzdělávání. Jeho součástí je přehled o rozvoji dítěte a postupu ve vzdělávání. Poznatky o rozvoji dítěte pedagog shromažďuje na základě průběžného neformálního pozorování dítěte a analýzy výsledků jeho činností. Nejedná s v žádném případě o porovnání dětí, ale individuální pozorování pokroků konkrétního dítěte.

Systém péče o děti s přiznaným podpurným opatřením

Podpurná opatření I. stupně: Cílem těchto opatření je poskytovat takovou podporu žákům, která bude adekvátní jejich skutečným potřebám, škola zpracovává plán pedagogické podpory, který zahrnuje základní charakteristiku žáka, časový plán, organizaci výuky, odpovědné pedagogické pracovníky a vyhodnocení. Slouží pedagogickým pracovníkům k základní identifikaci obtíží a možností dítěte a svoji strukturou vede k nastavení prvotních opatření, která podpoří další rozvoj dítěte. Neoperuje s diagnózami, ale s popisem obtíží a jejich konkrétního řešení. Podpurná opatření od II. do V. stupně: Podpurná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte. IVP (individuální

² Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha : VÚP, 2004, s. 8. ISBN 80-87000-00-5.

³ Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha : VÚP, 2004, s. 9. ISBN 80-87000-00-5.

vzdělávací plán) je zpracován třídním průvodcem nejpozději do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení. IVP je doplňován a upravován v průběhu školního roku podle vzdělávacích potřeb dítěte a ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem dítěte. IVP má písemnou podobu a je s ním obeznámen zákonný zástupce dítěte a školské poradenské zařízení. Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu.

7. Vize a směřování dlk Sofisa

Chceme, aby dlk Sofisa byla **oázou pro děti i pro rodiče, kde děti tráví čas v přírodě, pohybem a plné zážitků v bezpečném prostředí s pečující osobou** na blízku.

Chceme, nabídnout **zdravou zážitkovou školku**, která je otevřená **dialogu s rodiči** a podporuje rodiny ve **zdravém životním udržitelném stylu**.

*Chceme, aby se pobyt ve školce byl pestrou a spokojenou vzpomínkou na **dětství**.*

Poslání

1. *Poskytovat předškolní výchovu a vzdělávání, které svým činnostním a praktickým charakterem a svou smyslností rozvíjí klíčové kompetence odpovídající životu v současné společnosti a životnímu prostředí.*
2. *Motivuje děti k vlastní aktivitě při vhodném řešení problémů, k zodpovědnosti a schopnosti spolupráce, k rozvoji kritického myšlení a (sebe)reflexe a k vytváření návyků zdravého životního stylu a udržitelného života.*
3. *Vytvořit podnětné, bezpečné a zdravé prostředí vhodné pro objevování a poznávání s ohledem na individuální potřeby, možnosti a zájem každého dítěte tak, aby docházelo ke spolupráci a vzájemnému obohacování.*
4. *Přispět ke komunitnímu rozvoji a ochraně přírody v místě působení.*

5. Základní principy koncepce Letokruhy

Metoda vzdělávání a výchovy Letokruhy vychází z modelového programu Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole. Chceme vybavit děti zdravými návyky a dovednostmi, které vychází z respektu k vzájemným potřebám, komunikaci a spolupráci.

6.1. Metoda vzdělávání

Metoda vzdělávání a výchovy v dlk Sofisa se opírá o principy popsané v předchozí kapitole, aby tohoto mohla dosáhnout. Vychází zejména **z prostředí, ve kterém se proces odehrává** – tj. příroda je učebnou i průvodceku zároveň (využíváme principy přírodní a environmentální pedagogiky, pracujeme s přírodním koloběhem a přírodními materiály).

Dále z toho, že se jedná o **věkově smíšenou třídu s malým počtem dětí**, což umožňuje uplatňovat individuální přístup a náročnější metody vzdělávání a výchovy (např. situační a zážitkové učení založené na přímých zážitcích, respektující přístup, volné hry v přírodním prostředí a výlety, rozvoj individuálních talentů, přizpůsobit se tempu dítěte).

A v neposlední řadě **z filosofie** zřizovatele, která je otištěna v mottu „**na dosah přírody, moudrosti a zdraví.**“ Ve vzdělávacím procesu to znamená, že každodenně dodržujeme **princip 5R** (reduce, repair, reuse, recycle, rot) a podporujeme u dětí **udržitelný vztah k přírodě a principy zdravého životního stylu, tj.** ve zdravém prostředí zažívat dostatek pohybu a odpočinku, vytvářet zdravé stravovací a pitné návyky skrze odpovídající stravu a tekutiny, posilovat imunitní systém a podporovat myšlenkové a emoční návyky, které vedou k rozvoji spokojené a silné osobnosti. průvodci se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu.

Během procesu vzdělávání a výchovy průvodci podporují touhu objevovat, podněcují radost z učení a zájem poznávat nové, získávat zkušenost a ovládat další dovednosti. U dětí podporují spontánní činnosti, kde učební aktivity probíhají především formou nezávazné dětské hry a skrze kooperativní učení. Uplatňují situační učení a spontánní sociální učení založené na principu nápodoby. Vědomě poskytují vzory žádoucích postojů a chování. Aktivity spontánní střídají s aktivitami, které jsou řízené. Náš pedagog je průvodcem za poznáním a probouzí v dítěti aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat. Výchovná a vzdělávací činnost probíhá

tak, že pedagog začne sám vykonávat aktivitu a děti se k němu samy přidávají, podle toho, zda mají o danou činnost zájem či nikoliv. Oslovujeme vnitřní motivací dítěte.

V sociálním kontaktu se snažíme k dětem přistupovat jednotlivě, porozumět individuálním potřebám a na základě toho s ním pracovat. Pedagogickou diagnostiku provádíme v kontextu prostředí, z kterého přichází na základě spolupráce s rodiči, vývojové fáze, ve které se nachází a charakteristických rysů jeho osobnosti. Neporovnáváme děti mezi sebou a nesnažíme se je dostat všechny na stejnou úroveň. Při vzájemném kontaktu mezi dětmi podporujeme samostatné rozhodování a řešení konfliktů. Pedagog zprostředkovává dětem pohled na situace skrze pozorování (co vidím/slyším/cítím), aby do konfliktu vnesl řád. Umožní jim tak nahlédnout situaci komplexně a najít adekvátní řešení.

5.1. Hodnotová východiska práce průvodců

Vnímáme jako důležité, aby zaměstnanci dlk Sofisa souzněli s vizí a směřováním dlk tak, jak to vnímá její zřizovatel. Jedině tak, ji mohou naplňovat v každodenním procesu vzdělávání a výchovy.

- průvodci považují přírodní prostředí za prostor vhodný pro výchovu a vzdělávání. Zároveň jej vnímají jako prostor, kde děti mohou získat nepřeberné množství zkušeností.
- průvodci považují za důležité, aby děti vnímaly přírodu jako přirozený základ života a aby se přírodní prostředí učily dobře poznávat v jeho souvislostech a zákonitostech.
- průvodci s dětmi sdílí radost z pobytu v přírodě. Vytváří zdravé prostředí lásky a smíchu plné. Tyto aspekty výchovy vnímají jako jedny z nejpodstatnějších pro další životní etapy.
- průvodci při své výchovně-vzdělávací práci zdůrazňují aspekt udržitelnosti životního prostředí v protikladu ke konzumnímu způsobu života.
- průvodci při své činnosti přirozeně a samozřejmě používají všechny vybrané metodické principy (přírodní a environmentální pedagogika, situační učení, metoda PŠL, pohyb, samostatnost, s respektem a úctou, všechny smysly, rytmus přírody, řád)
- průvodci vychovávají pro praktický život.

Principy vzdělávání a výchovy v dlk sofisa

1) Outdoor education/learning *(pro potřeby textu překládáme jako přírodní pedagogika)*

Princip je výstižně definován jako „experiential learning in, for, or about the outdoors,“⁴ který lze přeložit jako „zkušenostní učení v přírodě, o přírodě a pro přírodu“. Můžeme říct, že tento princip je zároveň klíčovou charakteristikou lesních mateřských škol. V dlk Sofisa tráví děti výraznou část dne venku, celoročně. Jedná se o více jak 2 hodiny venku denně, aby se dlk odlišily od běžných kamenných dlk, pro které jsou tyto 2 hodiny předepsaným minimem.

Při pobytu venku se příroda stává hernou i učebnou. Ke svým hrám děti využívají podněty a materiál z okolního prostředí. Hračky a herní situace si vytváří samy děti, hotové hračky jsou jim nabízeny minimálně. Děti mají k dispozici pracovní náčiní (např. kolečka, motyčky, kladívka, atd.) a mají v zázemí záhonky, o které mohou pečovat. V přírodě jsou děti odkázány mnohem více sami na sebe na vlastní schopnost tvořit, schopnost imaginace, sociální dovednosti, samostatnost. V přírodním prostředí se tyto schopnosti rozvíjejí mnohem snadněji.

2) Situační učení

Učení „založené na vytváření a využívání situací, které poskytují dítěti srozumitelné praktické ukázky životních souvislostí tak, aby se dítě učilo dovednostem a poznatkům v okamžiku, kdy je potřebuje, a lépe chápalo jejich smysl.“⁵

Dítě se učí ze situací, které probíhají tady a teď. Vzhledem k principu přírodní pedagogiky, se díky intenzivnímu pobytu v proměnlivém prostředí děti dostávají do konfrontace s různými předvídatelnými i nepředvídatelnými situacemi přirozeně a ve velké míře. Situace vzniklé při pobytu venku, v přírodě či na výletech umožňují dětem rozšiřovat svoje sociální dovednosti, uvědomovat si vlastní schopnosti a hledat smysluplná řešení. Pedagog je během procesu provádí a podporuje proces učení.

3) Metoda zážitkového učení Prázdninové dlk Lipnice

Metoda vychází z filosofické koncepce, jejímž cílem je „náročnými výzvami motivovat a mobilizovat v člověku odvahu a tvořivost, které jsou nezbytné pro aktivní nabývání zkušeností.

⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Outdoor_education

⁵ RVP PV, str. 8

Podporujeme takovou zkušenost, která vede k pozitivní změně, nárůstu sebevědomí a odpovědnému přístupu k vlastnímu životu, druhým lidem a světu.“⁶

Z pohledu dlk to znamená, že využíváme zkušenostní učení a podporujeme děti v samostatném objevování a překonávání překážek, které se v přírodním prostředí vyskytují. Dítě má možnost si vše ve své okolí ohmatat, vyzkoušet a utvářet si tak reálnou představu. Vnímáme rozdíl mezi snahou a stresem a děti stresu nevystavujeme.

Pracujeme s teorií skupinové dynamiky, zóny komfortu, využíváme techniku review (verbální technika, která umožňuje přeměnu prožitku v zážitek skrze uvědomění si prožitého a snaha transformovat zážitek do zkušenosti), společné kruhy jako rituály zahájení a ukončení dne, každenní setkání v kruhu, které nabízí prostor pro společnou komunikaci a sdílení emocí a techniku zpětné vazby jako nástroj pro předcházení konfliktů a udržování zdravé atmosféry.

4) Environmentální výchova

Cílem environmentální výchovy v České republice je rozvoj kompetencí (znalostí, dovedností a postojů) potřebných pro environmentálně odpovědné jednání, které je chápáno jako odpovědné osobní, občanské a profesní jednání, týkající se zacházení s přírodou a přírodními zdroji, spotřebitelského chování a aktivního ovlivňování svého okolí. Podstatou environmentální výchovy je k takovému jednání připravovat a motivovat. Děti jsou tedy vedeny k hlubší vnímavosti vůči přírodnímu prostředí a dějům, které se v něm odehrávají. Jsou motivované k vytváření si pozitivního vztahu k přírodě a touze ji chránit.

Velkou částí našeho pobytu v přírodě jsou průzkumné výpravy. Různorodá krajina okolo nás a to, jak se během roku mění, je zdrojem objevitelských možností. Poznáváme zvířata, hmyz, byliny, stromy, houby, různé děje v přírodě – ať už fyzikální či biologické a provádíme v terénu i vědecké experimenty. Skrze přírodní prostředí rozvíjíme u dětí předmatematické představy, poznávání přírodních zákonitostí a biologických vztahů v přírodě a souvislosti s lidskou činností (např. lesní a polní hospodářství, vlivy lidské infrastruktury).

5) Montessori pedagogika

⁶ <https://www.psl.cz/o-nas-kdo-jsme-cile-a-poslani>

Vychází z potřeb dítěte a učí ho rozvíjet jeho smyslové vnímání. V kontextu dlk jsou přirozeně některé principy uplatňovány díky přírodnímu prostředí a z podstaty přírodní pedagogiky dlk. Nelze tedy jednoznačně říci, že se inspirujeme Montessori pedagogikou. Avšak vzhledem k tomu, že Montessori pedagogika je dobře zdokumentovaná a má již mezi pedagogickými směry své stále místo, je snazší se na ni odkázat než vysvětlovat metodiku přírodní pedagogiky.

1)Řád

Vše kolem se řídí podle určitých pravidel a má své dané místo. Hračky a pomůcky mají své určité místo, které je dětem dostupné. To umožňuje dětem se velmi rychle zorientovat. Vědí, kde co najdou a kam co uložit. Řád potřebují děti zažívat také v činnostech - poznávají, kde je začátek aktivity, prostředek a konec, což podporuje rozvoj logického myšlení. Nejdůležitější je však pro děti zažívat řád ve vztazích. Mezi lidmi. Mezi tím, kdo je malý a kdo velký, kdo má jakou roli a své místo v hierarchii skupiny. Jedná se o řád s respektem a úctou. Starší děti se učí o řádu a zákonitostech, které nás přesahují a jichž jsme součástí - poznávají řád ve vesmíru i na planetě Zemi. Učí se zasadit si nové informace do kontextu a na správné místo. Vyznat se v nepřeberném množství informací dnešní doby lze pouze tak, že se zaměříme na hledání podstaty, vztahů, pravidel či zákonitostí. Ty nám pomáhají pochopit soulad a harmonii v celém vesmíru a nacházet své místo v něm.

Pro praktické fungování jsou důležitá společná pravidla a dohody, která umožňují značnou míru volnosti, která je spojená s důrazem na zodpovědnost. Děti se tím učí vnímat a respektovat hranice a zároveň mají možnost zažívat důvěru, kterou tím od průvodců dostávají.

2) S respektem a úctou

Partnerský přístup znamená především vzájemný respekt a úctu. K dětem se chováme tak, abychom nezraňovali jejich důstojnost a sebevědomí, které se teprve utváří. Citlivě vedeme děti k respektu a úctě nejen k sobě, ale také k druhým, k dospělým a k prostředí, které je obklopuje. Všechna partnerství stojí na jasných pravidlech. Ta nám zaručují, že se k sobě chováme s láskou, přijetím, respektem a úctou. Pravidlům věnujeme velkou pozornost. Pokud jsou tvořena společně dětmi a dospělými, děti se jimi ochotněji řídí a častěji samy na jejich dodržování dohlíží. Pedagog je pro děti průvodcem při hledání vhodných řešení pro konfliktní situace a osvojení základů hodnot, na nichž stojí naše společnost.

3) Pohyb

Současné neurologické výzkumy dochází ke stejným závěrům, tj. že vzdělávání pro podporu efektivního učení, by mělo ve velké míře zahrnovat pohyb. Z podstaty dlk vyplývá, že děti jsou podporovány ve volném pohybu, mají ho více než v klasických kamenných dlk a edukativní aktivity též zahrnují pohybovou složku.

4) Není v hlavě, co neprošlo smysly

„Ruce slouží lidem k vyjádření jejich myšlenek a od chvíle, kdy se člověk objevil na této planetě, můžeme sledovat jeho činnost podle stop, které zanechávají jeho ruce.“ Maria Montessori

Co neprojde rukou či jinými smysly, nemůže být v hlavě. A naopak, ruka je to, co – poháněno hlavou – něco tvoří. Na tělech dětí uvidíte, jak myslí. U malých dětí, jsou myšlení a pohyb tím samým procesem. Děti chápou uchopením. Ruka je nástrojem jejich ducha.

Obratnost naší lidské ruky je přímo svázána s rozvojem naší psychiky. Intelkt dítěte se do jisté míry může rozvíjet i bez pomoci rukou. Jakmile se ovšem rozvíjí společně s činností rukou, dosahuje daleko vyšší úrovně a dítě se stává silnější osobností. V dlk Sofisa tedy klademe důraz na nejruznější manipulaci, zkoumání a zapojování rukou do výuky a vytváříme takový prostor, aby i při volné hře měly děti potřebu aktivně zapojovat všechny smysly. Děti, které mohou při svém vlastním vzdělávání využívat svých rukou a manipulovat s výukovými materiály, přetvářet je či tvořit své vlastní, vykazují ve svém vývoji velké pokroky. V prostředí dlk objevují propojení mezi lidmi, rostlinami i živočichy; učí se chápat vztahy a vzájemné závislosti v přírodě i ve vesmíru. Tento způsob učení se ve vztazích a souvislostech podněcuje celostní myšlení u dětí a pomáhá jim vnímat sebe sama jako součást vesmíru

5) Samostatnost

„Pomoz mi, abych to dokázal sám,“ vystihuje podstatu principu samostatnosti. Učení se prožitkem a vlastními pocity. Tím, že zažíváme pocit z úspěchu, z toho, že jsme to dokázali sami a že zvládneme to, co zvládá naše okolí, samostatně, bez pomoci druhých, zároveň buduje své sebevědomí. Roste naše psychická samostatnost a nezávislost. V dlk dbáme na to, aby se děti skrze běžné činnosti jako sebeobslužnost (oblékání, obouvání, svačení na výletech), pomoc při přípravě oběda, pomoci mladším dětem při volné hře, atd. učili nejen samostatnosti, ale aby též zjistili, že

dokonalost v dovednosti a schopnosti získáváme tím, že činnost opakovaně zkoušíme a trénujeme. Vedeme dítě k získání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

6) Věkově smíšené skupiny

Věkově smíšené skupiny jsou další nezbytnou součástí filosofie dlk. Díky učení nápodobou se mladší učí od starších v podstatě vše přes slovní zásobu, způsob komunikace, sebeobslužnost, sebeprosazování, nutnost kooperace, atd. Děti se od sebe navzájem často učí raději a snadněji než od dospělého, který ne vždy dokáže odhadnout míru srozumitelnosti a množství informací. Zároveň platí, že co umím vysvětlit, tomu opravdu rozumím. Díky učení nápodobou se mladší učí od starších. Děti si díky věkové heterogenitě mohou zažít různé sociální role, což je vede k toleranci, trpělivosti, empatii a úctě k ostatním. Věkově smíšená skupina je zároveň tou nejpřirozenější prevencí šikany.

6.5. Vzdělávací a výchovný rytmus - Formální kurikulum

Podmínky pro vzdělávání - neformální kurikulum

To, jak v mateřské škole vytvoříme podmínky, výrazně ovlivní úspěšnost veškeré výchovně vzdělávací práce. Některé z kompetencí nelze děti pouze „naučit“, ale je potřeba vytvořit takové situace, aby se u nich přirozeně rozvíjely. Neformální

vzdělávání se tedy vztahuje ke všem plánovaným programům osobního a sociálního vzdělávání každého z nás a je určeno k rozvíjení celé řady dovedností a kompetencí mimo rámec formálního vzdělávacího kurikula. Snažíme se vytvářet vhodné vzdělávací prostředí, pro dítě vstřícné, podnětné, zajímavé a obsahově bohaté, v němž se dítě může cítit jistě, bezpečně, radostně a spokojeně, a které mu zajišťuje možnost projevit se, bavit a zaměstnávat přirozeným dětským způsobem.

Respekt k přirozeným lidským potřebám

Uvědomujeme si nutnost naplňování potřeb dítěte, jako základní podmínku pro jeho vzdělávání. Základní fyziologické potřeby jsou naplňovány v souladu s hygienickými předpisy, dítě má možnost kdykoliv se napít, použít toaletu, dodržujeme přirozený biorytmus dne s ohledem na individualitu každého dítěte. Snažíme se vytvářet bezpečné, nestresující prostředí, ve kterém má každý své místo. Podporujeme zdravé sebevědomí každého dítěte poskytováním konkrétní zpětné vazby. V práci s dětmi se snažíme připravovat natolik podnětné prostředí, aby si každé dítě našlo hračku, hru či herní kout, které uspokojí právě jeho potřebu seberealizace.

Dlouhodobý cíl: uplatňovat takový pedagogický přístup, který respektuje individuální potřeby každého dítěte, odhalit, v čem je dobré, co ho zajímá. Uspokojení všech potřeb dětí i dospělých v mateřské škole, které neomezují potřeby druhých.

Ø vytvořit klidnější prostředí ve třídě v průběhu oběda

Ø pravidelně zařazovat činnosti z oblasti logopedické prevence

Ø zajistit kurzy komunikace „Respektovat a být respektován“ i pro provozní zaměstnance a rodiče

Rozvíjení komunikace a spolupráce

Snažíme se vytvářet podmínky pro komunikaci, rozvíjet řečové schopnosti dětí, tak aby rozuměly a bylo jim rozuměno, rozhodovat se, jednat společně s ostatními, hodnotit problémy a řešit úkoly, vycházet s ostatními. Dáváme dětem prostor pro řešení problémů a konfliktů v mezích společně dohodnutých pravidel a uplatňujeme takový pedagogický styl, který umožní dětem spolupracovat, komunikovat, hledat řešení.

Dlouhodobý cíl: rozvíjet u dětí schopnosti porozumět, dorozumět se, naslouchat a komunikovat v neohrožujícím prostředí, při respektování potřeb druhého

Ø pravidelně a systematicky zařazovat kooperativní hry

Ø pravidelně a systematicky zařazovat činnosti z oblasti logopedické prevence

Ø zajistit kurzy komunikace „Respektovat a být respektován“ i pro provozní zaměstnance a rodiče

průvodce podporující zdraví

V naší škole se snažíme vytvářet harmonické prostředí, ve kterém se budou příjemně cítit děti, jejich rodiče i všichni zaměstnanci. Uvědomujeme si, že prostřednictvím svého vzdělání je předškolní pedagog schopen pochopit, vést a vychovávat děti. průvodceky mají pozitivní postoj ke zdravému životnímu stylu a ekologii.

Dlouhodobý cíl: přijmout bezvýhradně změněnou roli průvodceky ve třídě, jako průvodce dítěte za poznáním, bez předávání hotových informací a poučování. Snažit se být dítěti partnerem, který je přijímá nepodmíněně, takové jaké je, s jeho přednostmi i slabostmi

- Ø vytvářet prostor pro předávání zkušeností a učení se navzájem – prezentace ze vzdělávacích aktivit
- Ø podporovat vzájemné hospitace průvodcik, využívat k sebehodnocení nové techniky – videotrénink
- Ø ve vzdělávání se zaměřit na specifika vzdělávání dvouletých dětí a uplatňovat získané vědomosti v praxi
- Ø svým zdravím podporujícím chováním poskytovat dětem i rodičům vzorce napodobování

Věkově smíšené třídy

V každé třídě jsou děti všech věkových skupin, různých etnických skupin i děti integrované se speciálními vzdělávacími potřebami. Vybavení tříd je uspořádáno tak, aby si děti mohly vybírat činnosti odpovídající jeho schopnostem, bez ohledu na svůj věk.

Dlouhodobý cíl: poskytovat dětem přirozené prostředí k navazování kontaktů, vytvářet podmínky pro to, aby si děti byly vzájemnými průvodci, aby se naučily spolupráci a toleranci k druhým.

Ø vést děti k pomoci druhým, zejména přijetí role staršího, který je ochráncem a pomocníkem mladších dětí

Ø seznámit se se specifiky práce s dvouletými dětmi a zaměřit se na jejich podporu

Ø vytvářet prostor pro předávání zkušeností a učení se navzájem mezi dětmi

Ø maximálně spolupracovat s rodinou pro usnadnění adaptačního období

Rytmický řád života a dne

Režim dne je stanoven jako rámec, který respektuje biorytmy dítěte, potřebu aktivity a odpočinku a dodržování maximálně tříhodinových intervalů mezi jídly. Pobyt dětí venku je rozšiřován nad povinnou dobu, při vhodném počasí, zejména v odpoledních hodinách. Jsou vytvořeny pravidelné rituály, rodiče mají možnost s dítětem absolvovat adaptační režim.

Dlouhodobý cíl: vytvoření promyšleného organizačního schématu s dostatkem volnosti a jasně stanovenými hranicemi, nabízet dětem možnost výběru a samostatného rozhodování

Ø řídit se rámcovým uspořádáním dne, další využití času ponechat na průvodce

Ø při změnách v organizaci se domlouvat s ostatními třídami (horní a dolní školka, pracoviště Biskupská)

Tělesná pohoda a volný pohyb

Naše škola má omezené vnitřní prostory pro pohybové aktivity, přesto jsou třídy vybaveny nářadím a náčiním podporujícím pohyb dětí a děti je samostatně využívají. Školní zahrada, se svým členitým terénem, kompenzuje nedostatek prostoru v budově, je ideálním místem ke hrám a pohybovému vyžití ve všech ročních obdobích. Organizujeme dlk v přírodě na Vysočině, plavání v bazénu na Kraví Hoře a účastníme se zimního lyžařského výcviku se Sportíkem.

Dlouhodobý cíl: pěstovat u dětí pozitivní vztah k pohybovým aktivitám jako prostředku podpory vlastního zdraví, vytvářením podmínek pro jejich realizaci v v budově dlk i na školní zahradě

Ø zařazovat pohybové hry, relaxační techniky i v době pobytu venku

Ø systematicky zařazovat dechová, psychomotorická a relaxační cvičení

Ø zajistit optimální tepelnou pohodu ve všech prostorách dlk - větrání

Ø dokončit část „dolní zahrady“ na prostor pro sportovní aktivity- dopravní hřiště, hřiště pro míčové hry

Ø dokončit úpravy školní zahrady odloučeného pracoviště Biskupská 7 a dovybavit ji

Ø využívat k pohybovým aktivitám prostory mimo dlk – tělocvična ZŠ a Vesny

Zdravá výživa

Přestože nemáme vlastní školní kuchyň, můžeme dětem nabízet kvalitní vyváženou stravu. Děti denně dostávají čerstvé ovoce nebo zeleninu, ve třídách i na zahradě je k dispozici čerstvá voda k pití. Děti mají možnost zvolit si množství jídla, samy si mažou pomazánku na pečivo, nalévají polévku, nápoje, nabírají salát.

Jednou ročně pořádáme setkání rodičů se zástupcem školní jídelny tím i máme možnost ovlivňovat složení stravy (méně sladké nápoje, zařazení corn-flakes a müsli, nové recepty ...)

Dlouhodobý cíl: vytvářet stravovací návyky odpovídajících zdravé výživě, učit děti kulturně stolovat

Ø vytvářet u dětí návyk pít v průběhu celého dne

Ø připravovat spolu s dětmi častěji pokrmy zdravého stravování s dodržováním hygienických zásad

Ø prohlubovat spolupráci se školní kuchyní – vzájemné konzultace, zařazování receptů ze surovin odpovídajících zdravé výživě

Spontánní hra

V prostorách dlk, jsou vytvořeny herní kouty a využíváme všech dostupných prostor pro hru dětí. Třídy jsou vybaveny hračkami a pomůckami pro všechny věkové skupiny dětí, výtvarný a pracovní materiál je ve všech třídách volně dostupný a plně využíván. Vytvořili jsme ve všech třídách koutek pro experimenty (lupy, mikroskop, písek, voda, přírodniny, knihy s dětskými pokusy...)

Dlouhodobý cíl: vytvoření prostoru a poskytování přiměřeného času pro hru, která je nejpřirozenějším způsobem seberealizace předškolního dítěte

Ø vytvořit ve třídách místo, kde si mohou děti nechat rozehranou hru, stavbu, výtvar i více dní až do jejího úplného dokončení

Ø dovybavit „dílny ve třídách“ i na školních zahradách a systematicky v nich zařazovat aktivity

Podnětné věcné prostředí

Prostory tříd jsou členěny do herních koutů, ve kterých jsou umístěny hračky a materiály pro různé typy her a činností. Všechny třídy se podařilo vybavit novým nábytkem, který umožňuje dětem přehledný a samostatný přístup. Ve všech

třídách je instalován počítač, který je vhodně a smysluplně využíván – výukové programy, vyhledávání informací.

Menší prostory ve třídách plně vynahrazuje krásná velká zahrada, kterou se nám podařilo vybavit novými herními prvky, v dolní části zahrady se částečně podařilo vybudovat sportoviště.

Dlouhodobý cíl: vytvářet estetické a hygienicky vyhovující prostředí, které poskytuje dostatek podnětů, prožitků, poznávacích zážitků a pohodu všech zúčastněných

- Ø zmapovat rostliny na školní zahradě z hlediska nebezpečí jedovatých či alergenních rostlin
- Ø označit jednotlivé prvky školní zahrady informativními tabulkami
- Ø dovybavit obě zahrady pro výtvarné, pracovní a přírodovědné aktivity dětí - koutky
- Ø postupně budovat další prvky přírodní zahrady, postupovat podle navrženého projektu – obě zahrady
- Ø systematicky využívat „bahniště“ na školní zahradě
- Ø využívat ekologické čisticí prostředky

Bezpečné sociální prostředí

Ve škole je příznivé sociální klima, které se odráží ve vzájemné komunikaci a spolupráci. Vytváříme podmínky pro integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, přijímáme dítě takové, jaké je, respektujeme jeho individuální zvláštnosti

Rodiče využívají možnost kdykoliv během dne přijít do tříd a účastnit se činností společně se svými dětmi. Všechny třídy mají s dětmi dohodnutá pravidla soužití a většinou se daří je využívat pro řešení problémů.

Dlouhodobý cíl: vytváření pozitivního a bezpečného prostředí, které přispívá ke spokojenosti a zlepšuje výkon všech

Ø vést děti k prosociálnímu chování, zejména pomoci druhým

Participativní a týmové řízení

Fungování dlk je založeno na spolupráci mezi všemi, kteří se na životě dlk podílí. Je kladen důraz na profesní růst každého jedince a vytvářen prostor pro samostatnost a tvořivost. Každému ze zaměstnanců záleží na kvalitě jeho práce a všichni se aktivně účastní na dalším rozvoji dlk, všichni jsou spoluodpovědní za to, že se činnost odvíjí v souladu s plánem a jeho záměry.

Dlouhodobý cíl: kvalitní tým, který účinně pracuje na společných úkolech

- Ø zapojovat i provozní zaměstnance do plánování a realizace projektu podpory zdraví**
- Ø vzájemně se informovat a domlouvat na požadavcích, které mají, pracovní postupy, vytváření návyků dětí - pravidelné provozní porady**
- Ø pravidelně hospitovat s ohledem na individuální potřeby pedagogických i provozních pracovníků i na potřeby škol**

Partnerské vztahy s rodiči

Rodiče chápeme jako své partnery a přijímáme je s otevřeností. Nabízíme možnost adaptace dítěte na školu společným pobytem s rodičem, ne všichni ji však využívají. Nabízíme konzultace o pokrocích ve vývoji a vzdělávání dítěte.

Ve spolupráci s Klubem rodičů organizujeme pravidelná neformální setkávání při různých příležitostech.

Nabízíme možnost adaptace dítěte na školu společným pobytem s rodičem.

Dlouhodobý cíl: zajistit návaznost mezi domovem a mateřskou školou tak, aby bylo vzdělávání postaveno na individuálních zkušenostech a životních podmínkách každého dítěte.

- Ø seznamovat rodiče s programem podpory zdraví, dalšími dokumenty dlk a záměry dalšího rozvoje**
- Ø více využívat rodičů a jejich aktivity pro organizování společných akcí**
- Ø snažit se více zapojit a motivovat rodiče při plánování obsahu tematických částí**

Spolupráce dlk se základní školou

Pravidelně pořádáme setkání rodičů předškoláků s průvodci 1. tříd základních škol v okolí a besedy s odborníkem na téma školní zralosti.

Aktivita pro spolupráci se Základními školami v okolí je vyvíjena pouze z naší strany, vztahy se jeví spíše jako formální. Navštěvujeme se vzájemně, poznáváme prostředí dlk a snažíme se vytvářet podmínky pro nestresující plynulý přechod dětí z dlk do ZŠ.

Spolupráci máme navázanu pouze s nejbližší ZŠ, ale děti z naší dlk přechází vcelku rovnoměrně do tří škol v okolí. V blízkosti dlk není žádná ZŠ s programem podpory zdraví, průvodci ZŠ nejeví zájem o seznámení s naším programem.

Dlouhodobý cíl: vytvářet příznivé podmínky pro bezproblémový přechod dětí z dlk do ZŠ

Ø seznamovat se s koncepcí okolních ZŠ

Ø informovat spolupracující ZŠ o vzdělávacím programu naší dlk

Ø navrhnout průvodcům spolupracující ZŠ společné setkávání a vzájemnou výměnu poznatků, zkušeností, námětů

Začlenění mateřské dlk do života obce

Ve spolupráci se zřizovatelem převažuje úřední rovina, přesto nám poskytuje poměrně velkou autonomitu a respektuje naši filozofii. Poměrně omezené jsou finanční prostředky přidělované na provoz dlk, další investice do úprav a oprav budovy jsou poskytovány jen na základě požadavků hygienických a jiných zákonných předpisů.

Dlouhodobý cíl: zkvalitnit informovanost obce o práci naší dlk, výchovném stylu, který uplatňujeme a získávat je pro bližší spolupráci

Ø účastnit se na významných událostech obce

Ø zorganizovat návštěvy zajímavých občanů obce v dlk

Ø zintenzivnit spolupráci s představiteli obce, seznamovat zástupce obce s dokumentací dlk, předávat dokumenty související s projektem dlkPZ zřizovateli (Kurikulum, dílčí projekty, plány, zprávy

Ø zviditelnit program dlk např. formou článků v místním Zpravodaji atp.

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami Podmínky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Mateřská škola je dlouhodobě připravena a otevřena vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami ve formě integrace v běžných třídách. Při vzdělávání spolupracuje průvodce s dalšími odborníky, využívá služby školského poradenského centra. Podmínky pro vzdělávání odpovídají individuálním potřebám dětí. Uplatňujeme princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání. Realizujeme všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání dětí. Samozřejmostí je osvojení specifických dovedností na úrovni, která odpovídá individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte. Při vzdělávání dětí s diagnostikovaným 3 stupněm podpůrných opatření se snižuje o jedno dítě kapacita počtu dětí ve třídě. Ve třídách probíhá individuální vzdělávání za přítomnosti asistenta na základě pedagogy a asistenty vypracovaných individuálních vzdělávacích plánů, které jsou konzultovány a schváleny Speciálním pedagogickým centrem nebo pedagogicko – psychologickou poradnou i zákonnými zástupci. Úzkou spoluprací s rodinou a aktivní prací asistenta průvodce ve třídě s průvodcečkou se nám daří cíle naplňovat.

Dlouhodobý cíl: další vzdělávání průvodců v oblasti speciální pedagogiky a efektivní spolupráce asistentů a průvodců

Ø respektovat a naplňovat doporučení školského poradenského zařízení

Ø rozšiřovat znalosti průvodců v oblasti vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Ø pravidelně konzultovat a vyhodnocovat zvolené postupy

Ø zaměřit se na efektivní spolupráci asistenta průvodce a průvodců ve třídě

Ø zajistit dostatek účelných kompenzačních a didaktických pomůcek

Podmínky pro vzdělávání nadaných dětí

Při vzdělávání mimořádně nadaných dětí školní vzdělávací program zahrnuje možnost

rozšíření nabídky dalších aktivit podle schopností, zájmů a nadání těchto dětí. Rozvoj a podpora nadaných dětí je zajišťována tak, aby nebyla jednostranná dle jejich nadání, ale aby zaručila pestrost a rozmanitost obvyklé vzdělávací nabídky.

Dlouhodobý cíl: vytvářet podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s

ohledem na jeho individuální možnosti.

Ø postupně doplňovat didaktické materiály a pomůcky pro stimulaci nadaných dětí

Ø rozšiřovat znalosti průvodců v oblasti vzdělávání nadaných dětí

Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let

Při vzdělávání dětí budeme usilovat o možnosti a začleňování skupinové práce pouze pro děti tohoto věku, která bude respektovat jejich potřeby a únavu během dne. Zpravidla jde u dětí o první sociální zkušenost mimo širokou rodinu a projevuje se silnější citovou vazbou na dospělou osobu. Nejčastěji se učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Opakují činnosti, potřebují pravidelné rituály a pozornost udrží velmi krátkou dobu. Při vzdělávání je důležité citlivé střídání nabídky činností, trénování návyků a praktických dovedností a ponechání dostatečného prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

Dlouhodobý cíl: vytvářet podmínky k co nejsnadnějšímu zapojení v heterogenním kolektivu dětí.

- Ø postupně doplňovat didaktické materiály a pomůcky vhodné pro tuto věkovou skupinu**
- Ø upravit prostředí - volnost pohybu a dostatek prostoru pro volnou hru**
- Ø zajistit u otevřených skříněk – vhodné hračky**
- Ø zaměřit se na respekt potřebám dětí**

7. Vzdělávací a výchovný rytmus - formální kurikulum

Letokruhy pracují se 4 základními integrovanými bloky, které odráží především proměnlivost přírody a dění v ní, lidové tradice a svátky. Jejich konkrétní obsah je stanoven rámcově, aby zůstal dostatečný prostor pro rozvoj konkrétních potřeb dětí včetně dětí nadaných a mohl reagovat na podmínky, které nám nabízí počasí a v příroda v něm. Obsah je utvářen a diskutován na pravidelných pedagogických poradách, tzv. MEKA (metodická kavárna) jednou měsíčně. Názvy integrovaných bloků jsou Podzim, Zima, Jaro a Léto. V lesní mateřské škole Sofisa pracujeme s ročním, měsíčním a denním rytmem, který reflektuje koloběh přírody, rituály, slavnosti a některé zvyky naší společnosti. Vzdělávací a výchovné aktivity v sobě odráží to, v jaké části roku, měsíce, dne se právě nacházíme. Program připravovaný pro děti se odvíjí především od lidových tradic a slavností a změn, které probíhají v přírodě v průběhu roku.

6.5.1. Roční rytmus a integrované bloky

Rytmus roku odpovídá střídání ročních období – školkový rok začíná podzimem. Dění v přírodě reflektujeme skrze slavnosti.

RYTMUS ŠKOLNÍHO ROKU:

Rituály: Ranní přivítání v kruhu

Obědová říkanka

Odpolední reflexe v kruhu a pokřik

Tradice:

Pasování nováčků

Oslava narozenin společným zdobením trička

Pasování školáků - loučení s předškoláky

Stromeček pro zvířátka

ZaHRAdní slavnost na den dětí

Slavnosti:

podzimní rovnodennost - MOKOŠA

zimní slunovrat - MORANA

jarní rovnodennost - VESNA

Slavnost dvou ohňů

letní slunovrat - ŽIVA

PÍSNÍČKY

Měsíce (Hrajeme si u maminky, P. Jurkovič Hradišťan)

(<https://youtu.be/Kby08qAK7Bk>)

Leden je měsíc plný ledu,
únor zavolá skřivánka,
březen dá první lžičku medu,
v dubnu se čistí studánka,
květen si říká podle kvítí,
červen si na svět sluncem svítí.

Červenec po jahodách voní,
srpen si bleskem zakřeše,
v září se sejdem pod jabloní,
v říjnu déšť pleská po střeše,
listopad svléká stromům šaty,
v prosinci zrajou hvězdy zlatý.

Dvanáct je měsíců a každý z nich
jinou čepici nosí,
zima nám do dlaní nasype sních,
v létě běháme bosi.

Dvanáct je měsíců a každý z nich
jinou čepici nosí,
zima nám do dlaní nasype sních,
v létě běháme bosi.

HYMNA

<https://youtu.be/si0wgoW2MIU>

Jsme děti lesa slunce, země, ohně, vody Jsme
děti lesa, my chceme venku být. Jsem dítě lesa,
podívej od bláta jsem – ale je mi hej. Bláto
mám až za ušima nevadí mi déšť a zima Pod
nohama mám pevnou zem. Jsem dítě lesa, jen
se podívej! Jsem dítě lesa, podívej běhám a
skáču – a je mi hej Odvážně lezu po stromech
polštářem je mi sníh i mech Nad hlavou modré
nebe mám. Jsem dítě lesa – jen se podívej!
Jsme děti lesa slunce, země, ohně, vody. Jsme
děti lesa, my chceme venku být! Jsem dítě lesa
– podívej venku s kamarády je mi hej. Se

stromy, ptáky a zvířaty patříme k sobě já a ty.

Jsme všichni jedna velká rodina. Jsme děti
lesa – jen se podívej. Jsem dítě lesa – podívej:
Venku si hraju a je mi hej. Přitom se učím svůj
svět znát, nejen vědět, ale mít i rád. Mám svůj
domov v lese, je to tak. Jsem dítě lesa – jen se
podívej. Jsme děti lesa slunce, země, ohně,
vody Jsme děti lesa, my chceme venku být!

INTEGROVANÉ BLOKY

I. Integrovaný blok - podzim

Obsah: Toto období je pro nás zajímavé zejména ze dvou hledisek. Prvním je návrat dětí po prázdninách a příchod nových dětí. Soustředíme se proto na seznámení se s prostředím dle, jejími pravidly a na skupinovou dynamiku, tj. respektujeme fáze nově vznikající skupiny a podporujeme vytváření a navázání vazeb mezi dětmi.

Druhým hlediskem je přirozená nabídka přírody v tomto období. Podzim je časem sklizně a přípravy přírody na zimu. Nabízí ideální podmínky pro zkoumání barev, tvarů a vytváření matematických představ. K tomu využíváme podzimní barevné listí, plody divokých i polních plodin a chodíme na exkurze do Ze-za-hrátky. Věnujeme se tomu, jak se rostliny a živočichové připravují na zimu, podzimnímu počasí a začínáme během podzimu s otužováním. Celý blok je zpravidla zakončen zazimováním zahrádky a symbolickému uložení přírody ke spánku.

Dílčí cíle:

- vytvoření kladného vztahu ke školce a pocitu sounáležitosti se skupinou

- orientaci v prostředí dlk, jejím režimu, pravidlech a postupech osobní hygieny a sebeobsluhy
- naslouchání si navzájem
- uvědomit si zodpovědnost za zapůjčené věci
- všímání si změn v přírodě
- osvojení a prohloubení si znalostí barev a tvarů
- seznámení se se zvířaty a stromy v lese i mimo něj a chápat jejich význam pro okolí
- pochopení pojmů větší x menší, více x méně, delší x kratší
- rozvinutí smyslu zejména při práci s přírodninami
- orientaci v nejbližším okolí dlk a bezpečný pohyb v přírodě
- rozvinutí hrubé motoriky
- rozvinutí řečových a komunikačních schopností
- schopnost vyjádřit osobní potřebu a emoce
- zdravá strava
- učíme se význam 5R

Dílčí výstupy:

dítě umí

2. Zima

písnička:

V tomto období se zaměřujeme především na poznávání našich vlastních potřeb, vzájemné pomoci a starosti o sebe samého. To je dáno chladným počasím, které s tímto obdobím souvisí stejně tak, jako zimní radovánky. V tomto období je ještě více zdůrazněna důležitost pohybu pro udržení tělesného tepla. Z lidových zvyklostí se zaměřujeme především na zimní slunovrat a masopust. Zkoumáme život zvířat a ptáků v zimě, učíme se poznávat jejich stopy. Pro rodiče chystáme společný výlet zakončený zdobením stromečku pro zvířátka. Věnujeme se výrobě krmítek a budek pro ptáčky a seznamování se s tím, co česká zvířata jedí.

Hlavní cíle:

- vnímání našich tělesných potřeb a jejich uspokojení
- dovednost se obléct
- důležitost vhodného a teplého oblečení
- empatii při vzájemné výpomoci s náročným zimním oblékáním a uspokojování potřeb osobního komfortu
- názvy částí těla a smyslových orgánů
- vlastnosti vody/páry/ledu a experimenty s tím související
- upevňování citových vazeb v rodině, mezi kamarády a ke svému okolí
- seznámení se s kartami ctností
- jemnou motoriku při rukodělných pracích
- paměťové a jazykové schopnosti dětí
- na schopnost rozlišit pravou a levou stranu
- význam pohybu pro naše tělo
- vlastní zdraví a možnosti posilování imunity
- rozvoj komunikativních dovedností
- učíme se o principu 5R

3. Integrovaný blok⁷ - JARO

písnička:

V tomto období se hlavně loučíme se zimou (Morena) a vítáme jaro (Vesnu) - všímáme si velkých změn našeho těla a světa, který nás obklopuje. Soustředíme se na svátky a rituály, které máme v tomto období. Soustředíme se na naše tělo (jak funguje, z čeho se skládá) a na péči naší zahrady a okolí. Poznávání jedlých bylin a poznávání jarních květin. V tomto období nezapomeneme na probouzející se hmyz a jejich potřeby - pomocí hmyzího domečku se jim snažíme pomoci a také nám to umožní poznávat hmyz v našem okolí. V tomto období se také zaměřujeme na úklid našeho okolí po zimě - úklid odpadků. Dát povědomí o třídění odpadu a jaké důsledky mají odpadky na naši přírodu, Zemi, když je vyhodíme do volné přírody. **Příroda se probouzí k životu. Lidové tradice oslavují život a návrat světla. Příroda se začíná zelenat a barvit. Věnujeme se jarní rovnodennosti a**

⁷ Integrovaný blok - dále jen zkratka IB.

její oslavě, vynášíme Moranu, slavíme čarodějnice. Toto období využíváme k poznávání rostlin, ale také drobných živočichů, hmyzu a vodní biotě. Jarní počasí je časem nezkrotného pohybu, který v nás okolní probouzející se příroda provokuje. Jaro je obdobím plození a lásky. Slavíme svátek matek a věnujeme se rodinným vztahům. Slavíme mezinárodní den zdraví a s tím je spojená zubní prevence a návštěva dentálních hygienistů v dlk. Slavíme den vody.

Hlavní cíle:

- uvědomění si vlastního těla, osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností sebeobsluhy a sebeoblékání
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit - třídění a sbírání odpadků, jaký je důsledek odhazování odpadků
- pitný režim jako součást zdravého životního stylu
- poznávání rodiny lidské a zvířecí
- jarní příroda
- naučit se rozeznat levou a pravou stranu a základní prostorové výrazy
- učení o Zemi

4. Léto

Jde o období hojnosti. Oslavujeme s dětmi Den dětí, den otců. Připravujeme se na závěrečnou slavnost, kde se loučíme s předškoláky a školním rokem. Věnujeme se především fyzickým aktivitám typickým pro toto období a učíme se plavat. Zaměřujeme se na potřeby stromů a ptáků v suchých dnech a učíme se o významu lesa, stínu, vody a principu udržitelnosti, hlavně hospodaření s vodou. Jdeme na exkurzi na zeleninovou a zvířecí farmu.

Zaměřujeme se na :

- koordinaci jednotlivých končetin
- vědomé využívání hmatu při zkoumání předmětů

- význam občanské angažovanosti a pomoci druhým
- experimenty s přírodními materiály
- seznámení se s hlavními znaky léta
- trénovat cílevědomost, vytrvalost a spolupráci při chystání závěrečné slavnosti
- rozvíjet fyzickou zdatnost
- třídíme odpad, učíme se rozumět 5R
- trénujeme zpětnou vazbu
- poznávání zvířat a jejich mláďat
- význam vody v krajině a pro lidských organismus

6.5.2. Měsíční rytmus

Každý měsíc dochází k proměnám přírody, které inspirují naši školkovou činnost. Zároveň jsou některé měsíce spojeny se svátkem, který vnímáme jako důležitý a společně si obsah svátku připomínáme. Kalendářní měsíc dle koncepce Letokruhy časově určuje integrované vzdělávací a výchovné bloky. Základní struktura měsíců vychází z tématu, které nám nabízí příroda, zajímavý den z kalendáře, princip, který chceme dětem předat a různé říkanky, které se vážou k danému měsíci, tématu či principu. Na měsíční bázi se též věnuje 5 oblastem rozvoje definovaným v RVP PV (dítě a jeho tělo, dítě a jeho psychika, dítě a ten druhý, dítě a spokojenost, dítě a svět). Je na dané dvojici průvodců, kterými aktivitami naplní téma měsíce. Téma měsíce je však pro průvodce závazné, stejně jako kalendářní svátek a slavnosti. Školní harmonogram stanovujeme na začátku školního roku na celý rok dopředu, aby byly měsíce obsahově vyvážené vzhledem k celému roku a zároveň s nimi průvodci souzněli. Každý měsíc probíhá týmovka, tzv. Metodická kavárna, tzv. MEKA, kde se schází průvodci a reflektují končící měsíc, sdílí inspiraci a vytváří plán na další měsíc. Níže je ukázka možného měsíčního rytmu školkového roku.

ZÁŘÍ:

Téma měsíce: spojené se začátkem školního roku, pro někoho poprvé ve školce, věnujeme se adaptaci na nové prostředí, učíme se pravidla soužití

Významné dny: podzimní rovnodennosti (23. 9.) a slavnosti Mokoša - dožínky, vděčností za dary a úrodu.

Projekt: sušíme ovoce a imunitu povzbuzující bylinky na zimu

Na rčení si ukazuje životní moudra (např. „Sedlák se stará, sedlák má“).

Slavnost: zahájení dlk a vítání nováčků ...

Př. říkanky: Září barví sady v kraji, jablka se červenají. Nad kopcem se směje drak, letí vzhůru do oblak.

ŘÍJEN:

Téma měsíce je spojené s pozorováním stromů, vlivu podzimu, seznamování se s řemesly, plodností přírody, sázení stromů př. rčení „Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá“

Významný den: Připomínáme si 20.10. - Den stromů

Projekt: sázení stromů

Př. říkanky, písničky

LISTOPAD:

Téma měsíce je spojené s blížící se zimou, chystání zvířat, stromů a rostlin na zimu, věnujeme se potřebě odpočinku a relaxace,

Projekt: sbírání a sušení plodů pro zvířata na zimu

př. rčení: „Připraveným štěstí přeje“

Př. říkanky: Listopad se mlhou šatí. Nejdřív listy buků zlatí, potom v celém okolí všechny stromy oholí. Padá na zem suché listí, stromy půjdou brzy spát. Každý takto snadno zjistí, že už nastal Listopad.

PROSINEC:

Významný den: 21.12. zimní slunovrat a oslava 12 nocí

Téma měsíce: slovanské zvyklosti, věnujeme pospolitosti rodiny, obdarovávání, štědrosti, vzájemné pomoci, pečeme perníčky, vyrábíme dárky pro rodiče, sourozence, kamarády

Projekt: vyrábíme dřevěné kostky do stavebnice

Slavnost: stromeček pro zvířátka a loučení se světlem ...

Př. říkanky: Sněhuláček panáček, má na hlavě plecháček. Místo očí uhlíky a až dolů knoflíky. Chodí, chodí bos a má dlouhý nos

LEDEN:

Slavnost: Masopust a hodování, chystáme společný masopustní maškarní bál,

Téma měsíce: Věnujeme se pozitivnímu vlivu smíchu a dobré nálady, hrané pohádky, pospolitosti v těžkém čase

Projekt: výroba masek z kartónu

Př. říkanky: Jako první měsíc v roce, dostal jméno leden. Studený je plný sněhu, zakrývá se ledem.

ÚNOR:

Připomínáme si 4. 2. svátek Hromnice, vítání prvního hřmění jako konec nadvlády zimy

Tématem je tělo a zimní očista, úklid kolem nás, dobrého a špatného a zabýváme se tématem změny (kolem nás v přírodě i v nás)

Projekt: sbírání odpadků a výroba ptačí budky

Př. písničky v rytmu kalamajky: Punčocháče ponožky, nasadím si na nožky, navrh tričko mikinu, vyzrajeme na zimu, přes to bundu, gaťata, jako správná prťata, na hlavičku čepičku a na nožičku botičku.

BŘEZEN:

Připomínáme si: mezinárodní den vody, mezinárodní den Země

Tématem března je příchod jara, proměna přírody, ochrana ptáků - výzdoba oken

Slavnost: 21.3. - Jarní rovnodennost a vítání jara, probouzení přírody, slavnost Vesny, odchází

Morana

Projekt: výroba Morany

Př. říkanky: Březen je kus neposedy, kde jen může, láme ledy. Hleďme toho siláka! Slunce z mraků vyláká.

DUBEN:

Připomínáme si 7. 4. jako Mezinárodní den zdraví

Tématem je jarní příroda - ptáci a jejich návrat, hmyz, rostliny

Slavnost: večer ohňů 30.4. a pověšení Májky

Projekt: výroba voskovaných ubrousků na svačinu (příští rok - výroba zvýšených záhonků, sázení bylinek a zeleniny)

Př. říkanky: Člověk ten má smyslů pět, známe všechny nazpaměť. Kde jsou oči, tam je zrak, po prstech nám skáče hmat. Sluch nám sedí v uších, do nosu nám vlezl čich. A v ústech na jazýčku chut' spinká na krajíčku.

KVĚTEN:

Připomínáme si: 1.5. Lásky čas, 14.5. Den maminek

Tématem je láska, láska k sobě, druhým, přírodě ... kamarádství, rodina, zvířecí rodiny

Projekt: výroba hmyzího domečku

Př. říkanky: Měsíc květen, ten je prima, to už není vůbec zima! Všechny stromy rozkvetou, včely na ně přilétnou. Letí z květu na kvítek, z jabloně hned na šípek. Pyl moc pilně sbírají, med z něj potom dělají.

ČERVEN:

Připomínáme si: 1. 6. jako mezinárodní den dětí a den otců (třetí neděle v červnu), 2.6. ovzduší 5.6. den ptačího zpěvu

Tématem měsíce je koloběh vody v přírodě a voda v nás, návštěva Sluňákova

Slavnost: 21.6. Letní slunovrat ŽIVA (pletení věnečku, pozorování broučků) a lampiónová slavnost,

Projekt: výroba ekosvíček a lampiónu

Př. říkanky: Na teplé terase se vyhřívají kočky, motýli poletují jak bílé vločky, dozrálo obilí, rozkvetly trávy, jde kolem červen a všichni ho zdraví.

ČERVENEC:

Připomínáme si: den relaxace, den odpuštění

Tématem měsíce je koloběh vody v přírodě a voda v nás, učíme se plavat

Projekt: výroba ????

Př. říkanka:

SRPEN:

Připomínáme si: den relaxace, den odpuštění

Tématem měsíce je ?????

Slavnost: dožínky a konec školního roku, loučení s předškoláky

Projekt: výroba ????

Př. říkanky/písničky:

6.5.3. Denní rytmus

Denní program má jasnou strukturu, aby se v něm děti snadno orientovaly a věděly, co bude následovat. Začátek a konec dne probíhá v kruhu. Během dne se střídají aktivity volné a aktivity řízené.

Harmonogram

- 7.30 - 8.30 individuální činnosti u stolečku, klidová činnost, volná hra na zahradě
- 8.30 - 9.00 svačinka
- 9.15 – 9.30 přivítání v kruhu, počítání dětí, pití a domluva výpravy, příležitostně říkanka/písnička
- 9.30 – 11.45 výprava v okolí
 - během výpravy - volná hra, svačina
 - společný kruh - rytmižace, logocvičení, montessori kartičky, příběhy, písničky a říkanky
 - nabídka činností či tvoření dle tématu měsíce
- 11.45 – 12.00 návrat do zázemí, osobní hygiena a příprava na oběd
- 12.00 – 12.30 oběd se společným přáním
- 12.30 – 13.00 úklid po obědě, mytí nádobí, starší děti pomáhají sklízet a čistit stůl
- 13.00 - 14.30 odpočinek a spánek dětí
 - nespáči mohou vstát 13.30 - nabídka klidových činností u stolečku, na dece
 - předškoláci - probíhá příprava

- 14:30 děti se probouzí, společný závěrečný kroužek
- 15:00 svačina, předávání dětí

prodloužený režim od cca května/června

- 15:00 - 16:30 volná hra a předávání dětí

průvodci v rámci dodržování struktury denního režimu vždy přihlížejí k individuálním potřebám dětí a také jejich fyziologickým specifikům. To platí zejména v případech dětí mladších tří let. Zde se může program odchýlit vlivem aktuálního „rozpoložení“ dětí či únavě. Vždy je nutné dbát citlivě a empaticky na potřeby konkrétního dítěte.

5.1 Krátkodobé záměry a cíle z hlediska dítěte

Z krátkodobého hlediska se zaměříme na tyto cíle:

Adaptace dětí takovým způsobem, aby byla co nejméně stresující. Podpora rodičů a pravidelné poskytování informací. Vytvoření adaptačního programu ve spolupráci s zřizovatelem.

Důvěra dětí a rodičů ve schopnosti průvodce. Budování důvěry rodičů vůči škole – posilování statusu dlk.

Logopedická intervence. Spolupráce s logopedem na kvalitní úrovni tak, aby vznikl dobře organizovaný servis a spolupráce s rodinou.

Respektování potřeb dítěte. Nalezení systému pro klidové aktivity „nespících“ dětí. Stejně tak dětí s různými formami stravovacích návyků.

Spolupráce s rodiči. Navázání přátelských vztahů s rodiči dítěte a respektování potřeb rodičů.

Podpora činnostního učení a učení venku. Zařazování řízených aktivity zejména při pobytu venku.

2.2 Dlouhodobé záměry z hlediska klientů (dítě, rodiče)

Kladný vztah k chůzi. Brát chůzi za každého počasí jako přirozený pohyb a vyvolat v dětech příjemné zážitky spojené s pobytem a chůzí v přírodě.

Kladný vztah k přírodnímu prostředí a zájem o něj. Každodenním kontaktem s přírodou podpořit zájem dětí o přírodní prostředí a vnitřní potřebu o své okolí pečovat v souladu s přírodou.

Respekt k sobě i k druhým. Neformálním kurrikulem nabídnout dětem takový model chování a postojů, díky kterému se naučí respektovat a naplňovat své potřeby s respektem k druhým.

- Probudit v místní komunitě zájem o **ochranu a péči o přírodu a aktivity v ní** a vytvořit kolem dlk společenství vzájemně se podporujících lidí.
- Proces vzdělávání vystavět na jasných a **smysluplných pravidlech a principech.**

2.3 Krátkodobé záměry z hlediska dlk a jejich zaměstnanců

Vzhledem k tomu, že s účinností koncepce vzniká i školka, tak se v krátkodobém horizontu z hlediska dlk zaměříme na vytváření takového zázemí, které bude vhodné pro provoz dlk, bude v souladu s principem 5R a nezatíží životní prostředí. Vysázení dalších stromů, péče o stávající a vytvoření terénních nerovností.

V pracovním týmu se zaměříme na personální stabilizaci neobsazených pozic a posléze na oblasti spolupráce, kultury zpětné vazby, tolerance, podpory a budování statusu dlk a podpory inovativních metod a forem práce. Stabilní tým rozvíjet v oblastech zážitkové a montessori pedagogiky.

Spoluprací se má na mysli zejména spolupráce pedagogických a nepedagogických pracovníků při naplňování vize zřizovatele, koncepce a vytváření nového koncepce.

2.4 Dlouhodobé cíle z hlediska dlk a jejich zaměstnanců

Pracovní tým

Vybudovat takový tým pedagogických i nepedagogických pracovníků, kteří by se svou kvalitní prací podíleli na vytváření dobré image naší dlk.

Vzhledem ke skutečnosti, že školu tvoří zcela nový tým, zaměřují se cíle v dlouhodobém horizontu prioritně na tyto oblasti:

Prostředí a klima dlk

Vytvoření příjemného prostředí pro děti (útulnost, vybavení didaktickými hračkami, výzdoba adekvátní kolektivu dětí věku 3-7 let). Vřelé a vstřícné klima dlk. Otevřenost dětem, rodičům, průvodcům.

Vzdělávání

- doplnění adekvátní kvalifikace dle pracovního zařazení,
- průběžné vzdělávání

Podpora zdraví dětí

Podpora zdraví dětí prostřednictvím stravy, využívání kvalitních potravin (celozrnné pečivo, ovoce, zelenina, sýrové výrobky) a biopotravin. Využívání alternativních metod a forem práce. Vytvoření kvalitního plánu prevence sociálně-patologických jevů a naplňování jeho cílů.

Spolupráce s externími partnery

Zřizovatelé projektu ZE-ZAHRÁTKY nám poskytují konzultace v oblasti EVVO a spolupráci na přípravě aktivit zaměřených na realizaci EVVO.

Nezisková organizace Pago-pago, Litovel nám nabízí konzultace v oblasti EVVO a spolupráci na realizaci aktivit zaměřených na naplňování EVVO, např. výsadbu stromů.

V budoucnu je naším cílem navázat spolupráci se školou či organizací realizující profesní přípravu budoucích průvodců a umožnit jim formou náslechnů profesního zdokonalení v oblasti metodiky výuky anglického jazyka a metodiky výuky přírodních věd u dětí předškolního věku.

6. Evaluace

Hodnocení je činnost, která probíhá zpravidla spontánně a analogicky. Jde o činnost neřízenou, která probíhá neustále a je samozřejmá.

Oblasti hodnocení jsou následující:

- podmínky,
- plnění cílů a záměrů,
- práce průvodců,
- klima dlk.

Na úrovni třídy pedagog provádí:

- evaluaci integrovaných bloků (čtvrtletně, viz poznámky v Třídní knize),
- hodnocení třídy (provádí pedagog sám, vlastním způsobem),
- hodnocení sebe sama – sebereflexe
(rozvojové rozhovory, dotazník)

Koordinátorkou dlk je průběžně prováděna kontrola třídních knih, příprav, hospitační činnost.

DLK má vytvořen:

- systém osobních portfolií
- systém orientačních poznámek o rozvoji a učení dítěte,
- systém evaluace dětí předškolního věku pro poskytnutí zpětné vazby rodičům před nástupem do 1. třídy základní dlk. (desatero pro rodiče)

6.1. Evaluace a rozvoj dětí

Pedagogická diagnostika dětí probíhá na základě průběžného sledování dětí pedagogy a pro každé dítě vedou strukturované osobní portfolio (inspirací průvodcům pro evaluaci je interní itinerář). Závěry jsou v případě potřeby či zájmu předávány rodičům formou osobního sdělení. Během slavnostního rituálu při přechodu ze dlk do dlk, obdrží děti portfolio pro své rodiče. S portfoliem pracují průvodci systematicky během celého roku:

- Jednou za půl roku hodnotíme úroveň a vývoj kresby (postava, námětová kresba, strom)
- Zakládané obrázky jsou opatřovány datem vzniku.
- V předškolním roce se do portfolio zakládají předškolní pracovní listy (grafomotorika, předmatematické představy)
- Součástí portfolio je diagnostika dětí, která probíhá formou volného zápisu a zachycuje významné události a postupy ve vývoji dítěte.
- V portfoliu jsou zakládány zápisy z konzultací s rodiči.
- Pololetně se prochází portfolio všech dětí na speciální pedagogické poradě a každé dítě zvlášť je diskutováno. Výsledkem této diskuze je postup pro další vzdělávání dítěte a je formou zápisu přiložen k portfoliu daného dítěte.

Zpětnou vazbu na dítě dávají průvodci automaticky při každém předávání dětí a na rodičovských schůzkách. V rámci webových a FB stránek informujeme rodiče o proběhlých činnostech a zprostředkováváme jim atmosféru z uplynulých dní (krátkým popisem, fotografiemi, videi). Každý týden zasíláme rodičům shrnutí, aby věděli, co u nás jejich děti dělaly a zažily.

6.2. Evaluace a rozvoj průvodců

Hodnocení průvodců probíhá pololetně na třech úrovních: na úrovni sebereflexe, skrze zpětnou vazbu od kolegů a supervize od koordinátorky. Průvodci jsou motivováni k návštěvám odborných seminářů a kurzů. Jsou podporováni v tom, aby studovali odborné články a časopisy. Jednou ročně mají průvodci možnost stáže za účelem prohlubování zkušeností a dalšího pedagogického růstu.

a) Sebereflexe průvodce

- Na každodenní úrovni se pedagog snaží být vždy v kontaktu sám se sebou a uvědomovat si co a jakým způsobem říká, co a jakým způsobem dělá a jak se u toho cítí. Aktivně hodnotí svou činnost a své schopnosti a dovednosti. Je si vědom toho, co umí a zvládá a hledá prostor pro zlepšení. Má zájem o svůj další rozvoj.
- Před zpětnou vazbou od kolegy a supervizí má pedagog prostor pro sebereflexi. Probíhá ústně, formou rozboru působení ve vzdělávací činnosti.
- průvodci si vedou pedagogický deník s měsíčními plány, dílčími přípravami, novými vhodnými aktivitami včetně vlastní reflexe a návrhů na zlepšení či podněty, které slouží jako podklad pro setkání MEKA, TRIP, rodičovské schůzky, rozvojový rozhovor (RORO)

c) Zpětná vazba od kolegy

- průvodci jsou podporováni v používání nástroje zpětné vazby každodenně, stejně jako možnosti vyžádat si zpětnou od kolegy na konkrétní činnost či situaci. Při konfliktních či náročných situacích jsou průvodci povinni zpětnou vazbu použít.
- Zpětná vazba v delším časovém horizontu je součástí pedagogicko-provozních porad.

b) Supervize

- Na začátku, během roku a na konci roku vede koordinátorka rozvojové rozhovory s pedagogy, jejichž součástí je 360° zpětná vazba. Na konci roku je součástí RORO .
- Ve trojměsíčních intervalech provádí koordinátorka u každého průvodce supervize.
- Supervize probíhá formou pozorování, je zakončena sebereflexí průvodce a zpětnou vazbou od koordinátora dlk.
- Ze supervize, rozvojových rozhovorů je proveden zápis, který si koordinátorka dlk zakládá do portfolia průvodců.

6.3. Evaluace a rozvoj na úrovni dlk

Hlavním nástrojem pro hodnocení činnosti a možností rozvoje dlk Sofisa je pravidelné setkávání pedagogického týmu, které probíhá 3x ročně, tzv. TRIP (**p**edagogicko-**p**rovozní **p**orada). Koná se před zahájením školkového roku, v pololetí a po ukončení školkového roku.

Náplní tripu je zejména:

1. hodnocení souladu cílů s RVP PV a schvalování koncepce na další rok. průvodci mohou na této poradě udávat připomínky k koncepci a navrhnout jeho přepracování nebo přepracování jeho částí. Schválení koncepce provádí koordinátorka dlk.
2. hodnocení toho, jak se daří naplňovat vize zřizovatele a celkové směřování dlk Sofisa.
3. stanovení ročních cílů a jejich průběžná kontrola, které jsou v souladu s vizemi a celkovým směřováním dlk Sofisa.
4. řešení provozních a procesních záležitostí v horizontu čtvrtletí (materiální zajištění a administrativní záležitosti, efektivita nastavených procesů)

Sepsala: Mgr. Lucie Krejčíková, B.A